

ကွမ်းယာနှင့်ဆေးရွက်ကြီးထွက်ပစ္စည်းများထိန်းချုပ်ရေးအတွက် မီဒီယာမှတစ်ဆင့်
လူထုလှုံ့ဆော်ရေးလှုပ်ရှားမှုအခမ်းအနားတွင် ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး ဒေါက်တာမြင့်ထွေး
ပြောကြားခဲ့သည့်မိန့်ခွန်း ကောက်နုတ်ချက်

ရုံးအမှတ်(၄)၊ နေပြည်တော်။

၂၀၁၇ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ (၁၁)ရက်

- ကျွန်တော် ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာန၊ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးအနေနဲ့ဖွင့်တဲ့ ဖွင့်ပွဲ ပေါင်းတော်တော်များပါတယ်။ အဲဒီထဲက အရေးကြီးဆုံးဖွင့်ပွဲ (၇)ခု (၈)ခုထဲမှာ ဒီဖွင့်ပွဲပါပါတယ်။ အလွန်အရေးကြီးပါတယ်။
- ဘာကြောင့်အရေးကြီးသလဲဆိုတော့ သူရဲ့နောက်ဆက်တွဲလုပ်ငန်းတွေကို သေသေချာချာ လုပ်မယ်ဆိုရင် ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံရဲ့ ရောဂါဖြစ်နှုန်း၊ သေနှုန်း၊ morbidity, mortality တွေ အများကြီးကျသွားပါမယ်။ အများကြီးကျသွားတယ်ဆိုရင် ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံရဲ့ကျန်းမာရေး budget ကို ဒါထက်အရေးကြီးတဲ့နေရာတွေမှာ သုံးလို့ရပါတယ်။ အလွန်အရေးကြီးပါတယ်။ ဒီဟာက one time event မဟုတ်ပါဘူး။ ရှေ့ဆက်လက်ပြီးလုပ်စရာတွေ အများကြီးရှိပါတယ်။
- ဒီနေ့အခမ်းအနားဟာဆိုရင် နိုင်ငံတော်နှင့်ပြည်သူများ ရေရှည်မှာကျန်းမာဖို့ကိုရည်ရွယ်ပြီး ပြုလုပ်ခြင်းဖြစ်တဲ့အတွက် အရေးကြီးပါတယ်။ နိုင်ငံအတွက်လည်းကောင်း၊ ကျန်းမာရေးနှင့် အားကစားဝန်ကြီးဌာနအတွက်လည်းကောင်း အလွန်အရေးကြီးပါတယ်။ ပြည်သူ့ကျန်းမာရေး လုပ်ငန်းများကို တိုးတက်အောင်လုပ်ဖို့ဆိုတာက တစ်ဦးတစ်ယောက်ထဲလုပ်လို့မရပါဘူး။
- Organization တစ်ခု၊ institution တစ်ခုတည်းနဲ့ လုပ်လို့မရပါဘူး။ discipline တစ်ခု domain တစ်ခုတည်းနဲ့လုပ်လို့မရပါဘူး။ အားလုံးပေါင်းပြီး လုပ်ရပါမယ်ဆိုတာ မီဒီယာများကို ပြောကြား လိုပါတယ်။ အားလုံးပေါင်းပြီးတော့ အဘက်ဘက်က စုစည်းပေါင်းစပ်ပြီး holistic review analysis လုပ်ပြီးတော့ သက်ဆိုင်တဲ့ organization တွေ institution တွေ အကုန်လုံးပူးပေါင်း ပြီး well coordinated အဲဒီလို လုပ်မှရပါမယ်။ အကုန်လုံးပါရမယ်။ နေပြည်တော်ကောင်စီ လည်း ပါရမှာဖြစ်သလို လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်ကြီးများလည်း ပါရမယ်။
- အထူးသဖြင့် မီဒီယာကအဓိကပဲ the key person က media ပါ။ မီဒီယာမပါဘဲ ရှေ့ဆက် လုပ်ရမယ့်လုပ်ငန်းကြီးကို ဘယ်လိုမှ ဆက်မတိုးနိုင်ပါဘူး။ ရပ်နေပါလိမ့်မယ်။ ရပ်နေတယ်ဆိုတာ ကျွန်တော်တို့ ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာန တင်ဒါအတွက်ကို ဒေါ်လာ(၁)သိန်း

သုံးတယ်။ (၁)သိန်းနဲ့တန်ဖိုးရှိတာကို ရဖို့မလွယ်ပါဘူး။ မီဒီယာပံ့ပိုးလို့ရှိရင် (၁)သိန်းထည့်ပြီး (၁၀)သိန်းဖိုးလောက်တန်ဖိုးရှိတဲ့ဟာရပြီး အမြတ်ရှိမှာဖြစ်ပါတယ်။

- ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာနမှာရှိတဲ့ gate keeper ဆုံးဖြတ်နိုင်တဲ့ ကျွန်တော်အပါအဝင် အမြဲတမ်းအတွင်းဝန်၊ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်၊ ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်၊ တိုင်းဦးစီးမှူးများ အားလုံးဟာ the role of media အလွန်အရေးကြီးတယ်ဆိုတာ အားလုံးသိရမှာဖြစ်ပါတယ်။
- ဒီကိစ္စတင်မကသေးပါဘူး ကျွန်တော်တို့က အများကြီးလုပ်ရအုံးမယ်။ ကျန်းမာရေးနဲ့ ပတ်သက် တဲ့ဟာတွေ လုပ်တဲ့အခါမှာ မီဒီယာမပါဘဲမရဘူးဆိုတာ အားလုံးရဲ့ခေါင်းထဲမှာ စွဲစွဲမြဲမြဲရှိဖို့ တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်ဦးစီးမှူးများသိဖို့ ဖြစ်ပါတယ်။ သူတို့ ဒီလိုသိမှသာလျှင် ကျွန်တော် အမြဲပြောနေတဲ့ UHC တို့ SDG (Sustainable Development Goal) တို့ ရနိုင်ပါမယ်၊ မဟုတ်ရင် ဘယ်လိုနည်းနဲ့မှ မရနိုင်ပါဘူး။
- ကျွန်တော်ထပ်ပြီးတော့ မှတ်တမ်းတင်ပြောချင်တာက ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးလုပ်ငန်းများလုပ်ရင် မီဒီယာမပါဘဲ လုံးဝမရပါဘူး။ မီဒီယာကောင်းရင်ကောင်းသလို ပြည်သူ့ကျန်းမာရေး (public health) လုပ်ငန်းတိုးတက်ပါမယ်။ မီဒီယာမပါရင် ကျွန်တော်တို့ (၁၀၀) ဖိုး ထည့်ရင် (၅၀) ဖိုးပဲ ရပါမယ်၊ (၄၀-၆၀) ပဲပြန်ရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။
- ကျွန်တော်ဒီမှာဆက်စပ်ပြီး တစ်ခါတည်းပြောချင်တာက ယခုကျင်းပတဲ့ ကွမ်းယာနဲ့ဆေးရွက် ကြီးတင်မဟုတ်ပါဘူး။ ကျန်တဲ့ ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးလုပ်ငန်းအဝဝမှာလည်း မီဒီယာတွေက ဆက်လက်ပါဝင်ပြီးတော့ ကူညီပေးစေလိုပါတယ်။
- ဆရာတို့အနေနဲ့ ဒီနေ့ဒီအစည်းအဝေးပွဲကို လာတက်သော်ငြားလည်း၊ အခြားကိစ္စတွေမှာလည်း ပါဝင်ပံ့ပိုး ကူညီစေလိုပါတယ်။ ဒါ့အပြင် ဆရာတို့ပါဝင်လို့ရှိရင် ကျွန်တော်တို့ဘက်ကလည်း တာဝန်ယူပါတယ်။ ကျွန်တော်တာဝန်ယူပြီး မီဒီယာဆရာသမားတွေကို စစ်မှန်တဲ့ real time နဲ့ true information, without bias အကုန်ပေးပါမယ်။ ကျွန်တော်တို့ မီဒီယာကို အမှန်ပြောရ ပါမယ်။ ဒါမှသာလျှင် မီဒီယာ professional အကုန်လုံး၊ သူတို့က basic idea တွေ အကုန်လုံး သိနေရပါမယ်၊ သိတဲ့အခါမှ ဆက်ပြီးလုပ်လို့ရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။
- ကျွန်တော်တို့တာဝန်ဟာ မီဒီယာကို ပံ့ပိုးပေးမယ်၊ ဘာတွေပံ့ပိုးပေးမလဲဆိုရင် စစ်မှန်သော data information knowledge base ကိုတတ်နိုင်သမျှ အကုန်လုပ်ပေးပါမယ်၊ ဒါအရေးကြီးပါတယ်။ အဲဒီတော့ ယခုအစည်းအဝေးကို တက်ရောက်တဲ့ ဆရာတို့ကလည်း ရှေ့ကိုဆက်လက်ပြီးတော့

ယခုထက်ပိုပြီးတော့ ကူညီပံ့ပိုးမယ်ဆိုတာကို ဆရာတို့အနေနဲ့ ဆုံးဖြတ်ချက်ချပေးစေလိုပါတယ်။

- ဒီနေ့လာတက်တဲ့အထဲမှာ အကုန်ပါပါတယ်၊ ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီးဌာန၊ ဝန်ကြီးကိုယ်တိုင် ပါလာပါတယ်၊ ပြန်ကြားရေးဌာန အရာရှိကြီးတွေလဲ ပါပါတယ်၊ အစိုးရအဖွဲ့စည်းတွေ၊ NGO တွေ၊ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်ကြီးများ၊ နေပြည်တော်ကောင်စီနဲ့ local NGO တွေပါပါတယ်၊ တကယ့်တကယ်ကတော့ first encounter ပါ၊ ဒီလိုဆိုပြီးတော့ အရေးကြီးတဲ့ gate keepers နဲ့ ဆုံတာ ကျွန်တော်သိသလောက် ဒါပထမဦးဆုံးအကြိမ်လို့ ပြောလို့ရပါတယ်။
- ကျွန်တော်တို့ ဝန်ကြီးဌာနအနေနဲ့ ဖွင့်ပွဲတွေလုပ်တယ်၊ မီဒီယာတက်တယ်၊ ဒီလောက်မများဘူးနည်းနည်းပဲလာပါတယ်။ media role ကို ကျွန်တော်သိပ်မပြောခဲ့ဘူး၊ ဖွင့်ပွဲတွေမှာ ပြီးတယ်၊ ဆရာတို့က သတင်းရေးတယ်။ ဒီနေ့ကတော့မဟုတ်ဘူး၊ ဒီနေ့အစည်းအဝေးကို လာတက်တဲ့ ဆရာတို့ရဲ့အခန်းကဏ္ဍ အလွန်အရေးကြီးတယ်ဆိုတာကို ဆရာတို့အနေနဲ့ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုလည်း အသိမှတ်ပြုစေချင်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ကလည်း ဆရာတို့ကို လေးစားစွာဖြင့် ရှေ့ဆက်ဆက်ဆံပြီး ပံ့ပိုးကူညီသွားမယ်။ မြန်မာဆိုတာဘာလဲ၊ healthy myanmar ဖြစ်အောင် ဘယ်လိုလုပ်မလဲ၊ မီဒီယာက ဒါတွေအကုန်လုံးကို brainstorm လုပ်စေလိုပါတယ်။
- တစ်ချက်က ဒီအခမ်းအနားကို ဖြစ်မြောက်အောင် စီစဉ်ပေးတဲ့ ကျွန်တော်တို့ ကျန်းမာရေးနှင့် အားကစားဝန်ကြီးဌာနက Tobacco control စီမံချက် ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးဖောင်ဒေးရှင်းက ဆရာဦးသန်းစိန်နဲ့ အဖွဲ့ဝင်တွေ၊ ဒီအခမ်းအနားကို ဖြစ်မြောက်အောင်ကူညီပေးတဲ့ ရုံးအဖွဲ့တွေ အားလုံးကိုလည်း ကျေးဇူးအများကြီးတင်ပါတယ်။
- နောက်တစ်ချက်က မီဒီယာတွေနဲ့ ကျွန်တော်တို့ဟာ ဒီမှာရပ်နေလို့မရပါဘူး၊ တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်အဆင့်၊ မြို့နယ်အဆင့်မှာ ဘာလုပ်မယ်ဆိုတာ စဉ်းစားဖို့လိုပါတယ်။ နေပြည်တော်မှာ လာလုပ်ပြီး ပြီးသွားပြီ၊ one time event မလုပ်ပါဘူး၊ တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်အဆင့်၊ မြို့နယ်အဆင့်မှာ မီဒီယာသမားတွေ အများကြီးရှိပါတယ်။ ဆရာတို့အနေနဲ့ ဘယ်လိုလုပ်မလဲ စဉ်းစားစေလိုပါတယ်။
- အဲဒီကိစ္စကိုလည်း ကျွန်တော်အနေနဲ့ကတော့ တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်ဦးစီးမှူးကို ကျွန်တော် စာထုတ်ထားပါမယ်။ ဒီကိစ္စတင်မကပါဘူး၊ ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးလုပ်ငန်းအားလုံးမှာ မီဒီယာကို ဘယ်လိုအသုံးပြုမလဲ၊ မီဒီယာရဲ့ပံ့ပိုးမှုကို ဘယ်လိုယူမလဲ ကျွန်တော်အကုန်လုံးကို ညွှန်ကြား

ပါမယ်။ မနက်ဖြန် တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်ဦးစီးမှူးတွေ ရောက်တဲ့အခါမှာလည်း သူတို့ကို ဒီကိစ္စကိုလည်းပြောမှာဖြစ်ပါတယ်။

- ကျွန်တော်တို့ ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးလုပ်ငန်းဆိုင်ရာ ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးအခြေခံနိယာမ ရှိပါတယ်။ ဆိုလိုတာက single prong approach ခက်ရင်းမှာ အချွန်လေးတစ်ခုနဲ့ လုပ်လို့မရပါဘူး multiple prong နဲ့ သွားရပါမယ်။ အလားတူစွာပဲ one sided strategy ပဲ လုပ်လို့မရပါဘူး၊ ဘယ်လိုလုပ်မလဲ multiple direction strategy ၊ strategy သုံးလေးခု တစ်ပြိုင်တည်း လုပ်ရပါမယ်။ လုပ်ခြင်းအားဖြင့် တစ်နဲ့တစ်ပေါင်းခြင်းဟာ ငါးဖြစ်သွားနိုင်တယ်။ အဲဒါကြောင့် မီဒီယာတစ်ခုတည်း လုပ်လို့မရပါဘူး၊ မီဒီယာအရေးကြီးတယ်၊ ဒါပေမယ့် အဓိကအရေးကြီးတာ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ customer ဖြစ်ပါတယ်။
- ကျွန်တော်တို့ ဘယ်လောက်ပဲလုပ်လုပ် မိုးပျံအောင်လုပ်နေ၊ မီဒီယာလည်း ဘယ်လောက်ပဲလုပ်နေလုပ်နေမရပါဘူး၊ customer ကို ကြည့်ရပါမယ်။ ပြည်သူရဲ့ community participation ရှိရပါမယ်။ သူတို့မှာ sense of ownership ဖြစ်ရပါမယ်။ ဒီကိစ္စသည် သူတို့က လုပ်တယ် ပြည်သူကလည်း ငါတို့လည်းပဲ ဝင်ပြီးလုပ်မယ်လို့ခံယူမှသာလျှင် မီဒီယာက (၁၀၀)ပေးရင် (၁၅၀) ဖြစ်သွားပါမယ်။
- မီဒီယာကဘယ်လောက်လုပ်လုပ်၊ ကျွန်တော်တို့ဘယ်လောက်လုပ်လုပ် သူတို့ community participation မရှိဘူး၊ sense of ownership လည်းမရှိလို့ရှိရင် ကျွန်တော်တို့ (၁၀၀) ထည့်ရင် (၅၀)ပဲရမယ် (၄၀)ပဲရမယ်။ အဲဒါကိုလည်း ကျွန်တော်တို့မီဒီယာများကို ဒီလိုလှုံ့ဆော်တဲ့အခါမှာ အဲဒီကိစ္စလေးကိုလည်း သိစေချင်ပါတယ်။
- ပြည်သူကိုရှေ့တန်းတင် သူတို့ပါဝင်ပြောခိုင်း၊ လုပ်ခိုင်း၊ မီဒီယာက stimulant လုပ်ပေး၊ ဟိုဟာလေးမေးလိုက်၊ ဒါလေးမေးလိုက် အဲဒီလိုလုပ်မှသာလျှင် ဒီဘက်မှာ sense of ownership ရှိပြီးတော့ ကျွန်တော်တို့လုပ်ငန်းတွေ အောင်မြင်မယ်။ ဒါမှ sustain ဖြစ်မယ်၊ sustainability က အရေးကြီးဆုံးပဲ။ ဘာလုပ်လုပ် ကောက်ရိုးမီးလို ဒီနေ့ဖွင့်ပွဲလုပ်ပြီး ပြီးလို့မရပါဘူး၊ sustain ဖြစ်အောင်ဘယ်လိုလုပ်မလဲ ကျွန်တော်တို့ဆက်လက်ပြီးတော့ စဉ်းစားမယ်၊ စဉ်းစားတဲ့အခါမှာလည်း ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာနက အကူအညီပေးမှာပါ။ ဒီဆေးရွက်ကြီးနှင့် ဆေးထွက်ပစ္စည်းတွေက လူကိုစောစီးစွာသေစေတဲ့အပြင် quality of life ကိုမရပါဘူး၊ မသေခင်မှာလည်း တော်တော်ခံစားရမှာဖြစ်ပါတယ်။

- Heart attack ရရင် ချက်ချင်းသေတယ်၊ malignant cancer ဖြစ်လို့ရှိရင် သေမယ်ဆိုတာလည်း သိတယ်။ တချိန်လုံး pain အများကြီးရတယ်၊ ကျွန်တော်ထင်တယ် ဘာသာတရားအရ လည်းကောင်း၊ ကျင့်ဝတ်အရလည်းကောင်း၊ အလွန်အရေးကြီးတဲ့ကိစ္စတစ်ရပ်ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီတော့ ရောဂါရတဲ့အပြင် ရောဂါကုရတာ ပြည်သူများမှာ ကုန်ကျမှုရှိသလို အစိုးရမှာလည်း ပိုက်ဆံကုန်ပါတယ်။
- Cancer patient တစ်ယောက်ကိုကုမယ်ဆိုရင် chemotherapy တွေပေးရပါတယ်၊ anticancer therapy တွေပေးရတယ်၊ အကုန်လုံးလုပ်ရပါတယ်၊ အစိုးရမှာလည်း ပိုက်ဆံမကုန်သင့်ပဲ ကုန်ရ တယ်။ ပြည်သူမှာလည်း ပိုက်ဆံကုန်တာတင်မကဘူး မိသားစုမှာ cancer ဖြစ်သူတစ်ယောက် ရှိရင် တစ်မိသားစုလုံး စိတ်မချမ်းသာရဘူး။ ဆိုလိုတာက ကျွန်တော်တို့လုပ်တဲ့ ဒီကိစ္စဟာ လူအများစုကို စိတ်ချမ်းသာစေချင်တဲ့ ကိစ္စတစ်ရပ်ဖြစ်တယ်ဆိုတာကို ကျွန်တော်တို့သိပြီးတော့ ကိုယ့်ကိုယ်ကို appreciate လုပ်ဖို့လိုပါတယ်။
- နောက်တစ်ချက်က ဒီ second hand smoke ကလည်း ဆရာတို့အားလုံးသိတဲ့အတိုင်း အလွန် အရေးကြီးပါတယ်။ အိမ်ထောင်စုတစ်စုမှာ တစ်ယောက်ဆေးလိပ်သောက်နေရင် တစ်အိမ်လုံးကို ထိခိုက်တယ်ဆိုတာကို ကျွန်တော်တို့ emphasize လုပ်ရမှာဖြစ်ပါတယ်၊ မီဒီယာကလည်း ပြောကြားစေလိုပါတယ်။
- တစ်ယောက်သောက်တာနဲ့ သူတစ်ယောက်တည်း သေမှာမဟုတ်ပါဘူး မိသားစုအကုန်လုံး ရောဂါရပြီး သေနိုင်ပါတယ်။ သုတေသနတွေရှိချက်တွေအရလည်း other type of diseases ဖြစ်ဖို့ (20 to 30%) chance of increase ရှိပါတယ်။ ဒါကြောင့် second hand smoke ကလည်း အလွန်အရေးကြီးတယ်၊ ဒါကိုလည်း emphasize လုပ်စေလိုပါတယ်။
- ဆေးပညာကျင့်ဝတ်အရလည်းကောင်း၊ ကျွန်တော်တို့ လူ့ကျင့်ဝတ်အရလည်းကောင်း၊ ဆေးလိပ် သောက်သုံးခြင်းဟာ သူဟာသူ အရသာခံတာမဟုတ်ဘူး၊ သူသောက်ခြင်းအားဖြင့် သူဟာ အခြားတစ်ယောက်ကို သေစေနိုင်တယ်ဆိုတာ လူတစ်ယောက်ကို သတ်နေတဲ့သဘောဖြစ်တယ် ဆိုတာ ကျင့်ဝတ်အရလည်းမသင့်ပါဘူး၊ လူတစ်ယောက်ကို ရောဂါရစေတယ်၊ သေစေချင်တယ်၊ အဲဒါကိုလည်း သောက်တဲ့လူတွေကို သိအောင်လုပ်မှာဖြစ်ပါတယ်။
- နောက်တစ်ချက်ကတော့ ဆေးလိပ်ဆေးရွက်ကြီးထွက်ပစ္စည်းများကို ထုတ်လုပ်ရောင်းချသူ တွေ၊ ကိုယ်စားလှယ်တွေ၊ လူကိုပိုပြီးတော့ သောက်သုံးအောင်လှုံ့ဆော်တဲ့ ကြော်ငြာချက်တွေ

ဟာ တကယ့်တကယ်ကတော့ မိမိအကျိုးအတွက်နဲ့ အခြားသူတစ်ယောက်ကို ဒုက္ခရောက်စေတဲ့ သဘောမျိုးဖြစ်နေပါတယ်။

- ဆိုလိုတာက at the expense of another person's life မှာ သူကအကျိုးအမြတ်ရတယ်။ ကျွန်တော်က အကျိုးအမြတ်မရအောင် ပြောတာမဟုတ်ပါဘူး။ ဒါပေမယ့် အဲဒီဟာကို ဘယ်လို စဉ်းစားမလဲ၊ ထုတ်လုပ်တဲ့သူ၊ ရောင်းချတဲ့သူတွေ၊ ကိုယ်စားလှယ်များကလည်း စဉ်းစားဖို့လိုပါတယ်။ သူတို့ထုတ်လုပ်၊ ရောင်းချခြင်းသည် ဟင်း၊ မုန့်ရောင်းသလို မဟုတ်ဘူး၊ သောက်သုံးသူတွေကို ဒုက္ခရောက်စေချင်တဲ့ သဘောမျိုးဖြစ်ပါတယ်။
- ဒါကိုလည်း သူတို့အနေနဲ့ ကျင့်ဝတ်အရလည်းကောင်း၊ ဆေးပညာကျင့်ဝတ်၊ လူကျင့်ဝတ်အရလည်းကောင်း ဒါလေးကိုပြန်ပြီး ရှေ့တန်းတင် စဉ်းစားစေလိုပါတယ်။ ဒီကိစ္စမှာတော့ ဆေးလိပ်ရောင်းတဲ့ ကိုယ်စားလှယ်တင်မကပါဘူး၊ ပြည်သူတွေမှာလည်း တာဝန်ရှိပါတယ်။ လူတွေက မသောက်ဘူးဆိုရင် သူတို့ရောင်းလို့မရဘူး၊ ရောင်းအားကျမယ်။ အဲဒီတော့ ပြည်သူတွေ မသောက်အောင်လုပ်ဖို့တာဝန်က ဝန်ကြီးဌာနနဲ့ မီဒီယာတွေ ပေါင်းလုပ်မှရမယ်၊ အဲဒီသဘောကို အားလုံးသိဖို့လိုပါတယ်။
- ဒီကိစ္စနဲ့ပတ်သက်ပြီး WHO မှာ Framework Convention on Tobacco Control Develop လုပ်ခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော် ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေးအဖွဲ့မှာလုပ်တုန်းက Geneva မှာဆိုရင် အစည်းအဝေးပွဲက အခေါက်ခေါက်အခါခါ လုပ်ကြပါတယ်။ ဒီမှာတော့ ဒေါက်တာညိုညိုကြိုင်ဆိုတာရှိပါတယ်၊ အများကြီးပံ့ပိုးပြီး ဒါကိုဖြစ်လာအောင်သူလုပ်ခဲ့တာ၊ အကုန်လုံး ဝင်ဆွေးနွေးကြပါတယ်၊ တော်တော်ကြာပါတယ် တစ်ချက်ထဲ အဖြေမထွက်ဘူး။ ဘာကြောင့်လည်းဆိုတော့ tobacco industry က အများကြီး against လုပ်တယ်။ နောက်ဆုံးတော့ ဒါတွေ အောင်မြင်သွားပါတယ်။ Framework Convention on Tobacco Control မှာပါတဲ့ အချက်တွေကိုလည်း ကျွန်တော်တို့လုပ်နေပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဆထက်ထမ်းပိုးတိုးပြီး ကျွန်တော်တို့လုပ်ဖို့လိုပါတယ်။
- Framework Convention on Tobacco Control (FCTC) မှာ အချက်တွေ အများကြီးရှိပါတယ်။ ဒါကိုကျွန်တော်တို့ ဘယ်လိုလုပ်မလဲ၊ အားထည့်ပြီးလုပ်ဖို့ရှိပါတယ်။ ကျွန်တော် ဆိုလိုတာကတော့ မီဒီယာများက ဒီကိစ္စကို ဘက်စုံမှရှုမြင်သုံးသပ်ပြီး ပြည်သူတွေရဲ့ health literacy ကို ဘယ်လိုမြှင့်မလဲဆိုတာကို ဆရာတို့သိဖို့လိုပါတယ်။ ဒီနေ့လာတက်တာနဲ့ မပြီးသေးပါဘူး၊

ကျွန်တော့်အနေနဲ့ကတော့ မီဒီယာနဲ့ကျွန်တော်တို့က website တစ်ခု ကျွန်တော်လုပ်ပေးပါအုံးမယ်၊ three day workshop လုပ်ပေးအုံးမှာဖြစ်ပါတယ်။

- ဒီကိစ္စတင်မဟုတ်ပါဘူး health literacy level of population ကို မီဒီယာတွေနဲ့ ဘယ်လို တက်အောင်လုပ်ပေးမလဲ၊ အဲဒါကိုကျွန်တော် မကြာခင် workshop လုပ်ပေးပါမယ်။ ဒီလိုလုပ်ဖို့ အတွက်လည်း ပိုက်ဆံရှိပါတယ်၊ ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေးအဖွဲ့ကလည်း ပံ့ပိုးဖို့ရှိပါတယ်။ ဒါမှသာလျှင် မီဒီယာအားလုံးသည် စစ်မှန်သော information ကိုရမယ်။ မီဒီယာမှတစ်ဆင့် peer pressure အကုန်လုံး အဆင့်ဆင့်သွားမည်ဖြစ်ပါတယ်။
- အထူးသဖြင့် ဆေးရွက်ကြီးပါ၊ ကွမ်းနှင့်ဆေးလိပ်မှာ ဆေးရွက်ကြီးပါတယ်။ ဆေးရွက်ကြီး ကြောင့်ဖြစ်တာ ဆရာတို့အားလုံးသိတယ်၊ diabetes ဖြစ်တယ်၊ heart disease ဖြစ်တယ်၊ malignancy တွေ၊ lung diseases တွေ အကုန်ဖြစ်ကြတယ်။ ဒီဟာက တကယ့်တကယ်က ပိုက်ဆံဖြုန်းနေတာပဲလို့မြင်ပါတယ်။ ပိုက်ဆံကို မကုန်ကုန်အောင်လုပ်နေတာ ဆေးလိပ်ကို ရောင်းဝယ်ခြင်းအားဖြင့် ပိုက်ဆံကိုကုန်အောင်လုပ်ပေးတဲ့ သဘောမျိုးဖြစ်တယ်၊ ဒါကို ပြည်သူက သိဖို့လိုပါတယ်။
- ဒါပေမယ့် ခက်တာက လူဆိုတာကတော့ မကောင်းမှန်းတော့သိတယ် ဒါပေမယ့်လုပ်တယ်၊ သို့သော် မကောင်းမှန်းသိပြီး လုပ်သော်ငြားလည်း (၁၀၀)မလုပ်ဘဲနဲ့ (၃၀)ပဲလုပ် (၂၀)ပဲ လုပ်ရ ပါမယ်။ ဆေးလိပ်သောက်တယ် တစ်နေ့ကို အလိပ် (၂၀)သောက်မယ့်အစား (၁)လိပ်ပဲသောက် နည်းနည်းသက်သာတာပေါ့။ တစ်ပတ်ကို ဘယ်နှစ်ရက်ပဲသောက်မလဲ smoke free day ဒါကတော့ ကိုယ့်ဟာကို ကိုယ့် determination နဲ့ကိုလုပ်လို့ရပါတယ်။
- ဒါတွေကို ကျွန်တော်တို့က မီဒီယာကတစ်ဆင့် လှုံ့ဆော်ပေးဖို့လိုပါတယ်။ တကယ့်တကယ်ဖြစ်နေ တာက လူတွေကို ရောဂါမဖြစ်ဖြစ်အောင် လုပ်တယ်၊ အစိုးရက ပိုက်ဆံအကုန်ခံပြီး ကုနေတာ ဖြစ်တဲ့အတွက် ဘာမှအကျိုးမရှိဘူး။ ဒီ cycle ကြီးကို ဖြတ်ဖို့လိုပါတယ်၊ vicious cycle ကြီးကို ဒီမကောင်းတဲ့သံသရာကြီးကို ဖြတ်ဖို့လိုပါတယ်။ ဒါကိုဖြတ်ဖို့အတွက် မီဒီယာတွေ ဆောင်ရွက် ချက်ကို ပံ့ပိုးပေးမယ်၊ ပီပြင်ထိရောက်အောင် အကုန်လုံးပံ့ပိုးပေးမှာဖြစ်ပါတယ်။
- မီဒီယာက အမှန်ကတော့ ကျွန်တော်တို့ ကျန်းမာရေးနှင့်ဆိုင်တဲ့ဟာကတော့ ဆရာတို့က ကျွန်တော်တို့လောက်တော့ မသိဘူးပေါ့။ ဘယ်ဟာကို ပြောလိုက်ရင်ရမလဲ၊ ဘယ်နေရာမှာ

ပြောရမလဲ၊ ဘယ်သူ့ကိုပြောရမလဲ ကျွန်တော်တို့ပိုသိပါတယ်။ အဲဒါကျွန်တော်တို့ မီဒီယာတွေ ကို workshop လုပ်ပြီးမှ ပြောမှာဖြစ်ပါတယ်။

- အဲဒီတော့ ဒီဆေးလိပ်ဆေးရွက်ကြီးပစ္စည်းကို ထိန်းချုပ်ရေးမှာဆိုလို့ရှိရင်တော့ ထုတ်လုပ်ရောင်းချ သူတွေတင်မကဘူး သူတို့ကိုပဲ သွားထိန်းချုပ်လို့မရဘူး။ ကျွန်တော်တို့ သုံးစွဲသူတွေဘက်ကို လည်း ကျွန်တော်တို့လုပ်ပေးရမယ်။ သူတို့ကိုသွားပြီး မရောင်းရဘူးဆိုပြီး တားလို့လည်းမရဘူး၊ သူ့မှာလည်း သူ့အခွင့်အရေးဆိုတာရှိတယ် သူရောင်းမှာပဲ၊ ကျွန်တော်တို့ဘက်က သောက်သုံးသူ တတ်နိုင်သမျှလျော့အောင် လုပ်ရမယ့်တာဝန်က ကျွန်တော်တို့ တာဝန်ပဲဖြစ်ပါတယ်။
- အခြေခံစီပွားရေးနိယာမ supply နဲ့ demand မှာကြည့်လို့ရှိရင် demand နည်းလို့ရှိရင် supply က automatic နည်းသွားမှာပါ။ ဒီကိစ္စကို ကျွန်တော်တို့က လုပ်ခြင်းအားဖြင့် vicious cycle မကောင်းသောသံသရာကို ကျွန်တော်တို့ဖြတ်ဖို့လိုပါတယ်။ အဓိကကတော့ ဒီသုံးစွဲသူများ နည်းပါးရေးဟာ အဓိကအချက်ဖြစ်ပါတယ်၊ ဘယ်လိုလုပ်မလဲဆိုတော့ ပေါင်းလုပ်ရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။
- ကျွန်တော့်ဝန်ကြီးသက်တမ်းမှာ health literacy level of population ကို မြှင့်မယ်၊ ကျောင်း ကျန်းမာရေးမြှင့်မယ်၊ သူနာပြု/သားဖွားတွေ အားပေးနေပါတယ်။ အဲဒီ (၃)ခုထဲမှာ health literacy က တစ်ခုအပါအဝင်ဖြစ်ပါတယ်။ Health literacy level of population မြှင့်မယ်ဆိုရင် မီဒီယာမပါလို့မရပါဘူး။ ကျွန်တော်တို့ဘက်ကနေပြီးတော့ health literacy promotion unit ကလည်း media တွေကို ယခုထက်ပိုမိုပြီး မောင်နှမရင်းသဖွယ် ပြောဆိုဆက်ဆံပြီးတော့ လုပ်ဖို့ လိုပါတယ်။ တစ်ဖက်ကလုပ်ရင်တောင် ကျွန်တော်တို့ဘက်ကလည်း proactive role ပေးပြီး လုပ်ဖို့လိုပါတယ်။
- အဲဒီတော့ မီဒီယာများကိုလည်း ကျွန်တော်ပြောတဲ့အခါမှာ health determinants တွေနဲ့ အကုန် ပြောပါမယ်။ ကျန်းမာအောင် ဘာအချက်တွေရှိတယ်၊ မကျန်းမာစေတဲ့အချက်တွေ ရှိပါတယ်၊ ဒါတွေအကုန်လုံး ကျွန်တော်ပြောပါမယ်။ အဲဒီ three-day workshop မှာ အကုန်လုပ်ပါမယ်၊ မီဒီယာများကိုလည်း ကျွန်တော်တို့အနေနဲ့ ထပ်ပြီးဖိတ်ခေါ်ပါတယ်။
- ဆရာတို့ကို ကျွန်တော် seriously request လုပ်တာပါ။ သေချာလုပ်ပေးစေချင်ပါတယ်၊ ပူးပေါင်း မှ ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံက တိုးတက်မယ်၊ တိုးတက်မယ်ဆိုတာက ကျွန်တော်တို့ ကျန်းမာရေးမှာ အသုံးစရိတ်ကျမယ်ဆိုရင် ဒီပိုက်ဆံတွေကို အခြားနေရာတွေမှာ သုံးလို့ရပါတယ်။ အခုတော့

ဘယ်လောက်သုံးသုံး မလောက်ဘူးဖြစ်နေတာပေါ့၊ ဒါတွေက မဖြစ်သင့်တဲ့ရောဂါတွေ ဖြစ်နေတဲ့ အတွက်ဖြစ်ပါတယ်။

- ဒီနေ့မှာ ဆရာတို့သိတဲ့အတိုင်း ပြည်ထောင်စုအစိုးရအဖွဲ့ကလည်း ၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ မေလ (၁၉)ရက် နေ့က ကျွန်တော်တို့အားလုံး ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးတွေအားလုံး၊ ဝန်ကြီးချုပ်တွေ အကုန်လုံး၊ နေပြည်တော်ကောင်စီ ဥက္ကဋ္ဌလည်းပါပါတယ်။ နောက် မြို့တော်ဝန်(ရန်ကုန်၊ မန္တလေး၊ နေပြည်တော်) အကုန်ပါပါတယ်။ ကွမ်းစားခြင်း၊ စည်းမဲ့ကမ်းမဲ့ ကွမ်းတံတွေးထွေးခြင်းနဲ့ပတ်သက်ပြီးတော့ ထုတ်တဲ့စာမှာ အဓိက(၆)ချက်ရှိပါတယ်။
- အဲဒီ(၆)ချက်မှာ မီဒီယာရဲ့အခန်းကဏ္ဍ ဘယ်လိုလဲ၊ ကျွန်တော်တို့ ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစား ဝန်ကြီးဌာနနဲ့ NGO ရဲ့ အခန်းကဏ္ဍကဘာလဲ၊ အခြားဌာနဆိုင်ရာတွေရဲ့ အခန်းကဏ္ဍကဘာလဲ သေချာရေးထားပါတယ်။ အဲဒီစာရွက်ကိုလည်း မီဒီယာတွေကို copy ကူးပြီးတော့ ပေးစေချင်ပါတယ်။
- ဒါ့အပြင် စစ်တမ်းအရကြည့်မယ်ဆိုရင် ကျွန်တော်တို့မှာ NCD ရောဂါကြောင့်ဖြစ်တာ တော်တော် များနေပါတယ်။ Non communicable diseases ဖြစ်တာလည်း ဒီဆေးလိပ်နှင့်ဆေးရွက်ကြီး က အဓိကအကြောင်းရင်းဖြစ်နေပါတယ်။
- ၂၀၁၄ စစ်တမ်းအရ ကြည့်တဲ့အခါမှာဆိုရင် အသက်(၂၅)နှစ်ကနေ (၆၄)နှစ်မှာရှိတဲ့ (၂၆)ရာခိုင်နှုန်းသော population ဟာ ဆေးလိပ်သုံးစွဲနေတယ်။ ယောက်ျားကပိုများတယ် (၄၃.၈%)၊ မိန်းမက(၈.၄%) သောက်နေကျတယ်။ ဒါကိုကြည့်လို့ရှိရင် အသက်(၂၅)နှစ်ကနေ (၆၀)နှစ် working age group က သောက်နေတယ်။ အသက်(၂၅)နှစ်မှာ သောက်တဲ့ လူတစ်ယောက်ဟာ အသက် (၃၀/ ၃၅/ ၄၀) မှာစပြီး ရောဂါဖြစ်တော့တာပဲ၊ ရောဂါဖြစ်တယ်ဆိုရင် productive life သူရဲ့ efficiency အကုန်ကျသွားမှာဖြစ်ပါတယ်။ ဝန်ထမ်းပဲဖြစ်ဖြစ်၊ စက်ရုံ/အလုပ်ရုံအလုပ်သမားပဲ ဖြစ်ဖြစ် အကုန်ကျသွားမယ်၊ ဒါ serious ပါ။
- နိုင်ငံတွေမှာ ဆေးလိပ်စသောက်တဲ့အသက်က တစ်ဖြည်းဖြည်း ငယ်ငယ်လာတာတွေ့ရတယ်။ ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံမှာလည်း ငယ်ငယ်လာပါတယ်။ အဓိကက စသောက်တဲ့ age က အရေးကြီးပါတယ်။ အဲဒီတော့ စသောက်တဲ့ age ကိုမြှင့်ဖို့ဆိုရင် ဘာစမြင့်ရမလဲဆိုရင် ကျောင်းကျန်းမာရေးက အဓိကပဲ။ ကျောင်းတွေမှာ မီဒီယာကဘယ်လိုပံ့ပိုးပေးမလဲ၊ ကျွန်တော်တို့ school health team တွေနဲ့ မရပါဘူး၊ ဘယ်လိုပိုစတာတွေကပ်မယ် အစရှိသဖြင့်ပေါ့လေ။ ပညာရေးဝန်ကြီး

ဌာနနဲ့ ပေါင်းပြီးလုပ်ရမှာ၊ အဓိကက ကျောင်း၊ ကျောင်းကနေ စစ်မှန်သော ကျန်းမာရေးအကျင့် ဒါတွေရဖို့ အဓိကပဲ။ မီဒီယာတွေက အများကြီးလုပ်ပေးလို့ရပါတယ်။

- နောက်တစ်ချက်က ဘာသွားတွေ့လဲဆိုတော့ ဒီဆေး၊ ကွမ်းယာစားခြင်း၊ ငုံခြင်း အခြားနည်း တစ်မျိုးမျိုးနဲ့ သုံးစွဲသူပေါင်း လူ(၁၀၀)မှာဆိုရင် (၄၃)ယောက်လောက်က စားနေတာ တွေ့ရ ပါတယ်။ ယောက်ျားမှာဆိုရင် သောက်တဲ့ထဲမှာ (၁၀)ယောက်မှာ (၆)ယောက်၊ အမျိုးသမီး (၁၀)ယောက်မှာ (၃)ယောက် စားနေကြတာတွေ့တယ်။ ကွမ်းစားသူများ အားလုံးရဲ့ (၉၅%)ဟာ ဆေးနှင့်ဆေးရွက်ကြီးထွက်ပစ္စည်းများကို သုံးနေတာတွေ့ရပါတယ်။ ဒါတော်တော်မကောင်းတဲ့ indicator သင်္ကေတ၊ လက္ခဏာတွေဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ဒါကို ဘယ်လိုလျော့အောင် လုပ် ရမလဲဆိုတာ အရေးကြီးပါတယ်။ ဆရာတို့ မီဒီယာတွေကို workshop တွေမှာ ကူးစက်ရောဂါနဲ့ မကူးစက်ရောဂါတွေမှာရှိတဲ့ parameter တွေကို အကုန်ပြောမှာ ဖြစ်ပါတယ်။
- ဆရာတို့က ကျွန်တော်တို့ထက် ပိုတော်တယ်၊ ပိုတော်တယ်ဆိုတာ လူတွေကိုဘယ်လို intouch လုပ်ရမလဲ၊ ဘယ်လိုပြောရမလဲဆိုတာ ကျွန်တော်တို့ထက် ပိုပြောတတ်ပါတယ်။ ကျွန်တော့် သူငယ်ချင်း ဆရာကြီးဦးဖေမြင့်ဆိုရင် သူ့မိန့်ခွန်းတွေ ကျွန်တော်သေချာနားထောင်တာ တော်တော် ကောင်းပါတယ်။ ဒါဟာသူရဲ့ talent ပေါ့လေ၊ ကျွန်တော်တို့ ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းတွေဟာ အဲဒီလောက် talent မရှိတဲ့အတွက် ဆရာတို့ရဲ့ပံ့ပိုးမှုကို အများကြီးလိုတယ်ဆိုတာ ဒီမှာတင်ပြ ခြင်းဖြစ်ပါတယ်။
- အဲဒီတော့ရှေ့ဆက်ပြီး ကျွန်တော်တို့ဘယ်လိုလုပ်မလဲ strategize လုပ်မှာပါ။ ကျွန်တော်တို့ အမျိုးသားကျန်းမာရေးစီမံကိန်း (၂၀၁၇-၂၀၁၁) မှာ သက်ဆိုင်ရာကို ကျွန်တော်ပြောပါမယ်။ The role of media in promoting good health of the population ကို ကျွန်တော်တို့ ပြန်စဉ်းစားတော့မယ်၊ ဒါထပ်ထည့်လို့ရပါတယ်။
- နောက်တစ်ချက်က ကျွန်တော်တို့မှာ ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေးအဖွဲ့ကထောက်ပံ့တဲ့ ပိုက်ဆံတွေရှိပါ တယ်။ အဲဒီပိုက်ဆံနဲ့လည်း ၂၀၁၈-၂၀၁၉ မှာပြန်ဆွဲနေပြီး အဲဒီထဲမှာလည်း ကျွန်တော်ထည့် မယ်။ အခုဒီနှစ်ထဲမှာလည်း program change ထည့်လို့ရပါတယ်။ ကျွန်တော်ဆိုလိုတာ ကတော့ the role of media ကို ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာနသည် ယခုထက် ပိုမိုအလေးပေးမယ်ဆိုတာကို ဒီနေရာကနေပြီးတော့ မီဒီယာသမားတို့ကို တင်ပြပါတယ်။ မိမိတို့ ပြည်သူ့အကျိုးကို လုပ်နေတဲ့လုပ်ငန်းများမှာ မီဒီယာရဲ့အခန်းကဏ္ဍကိုလည်း ယခုထက် ပိုမို

လုပ်ဆောင်မယ်ဆိုတာကိုလည်း ပြတ်ပြတ်သားသား ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း အများရှေ့မှာ ရဲရင့်စွာ ပြောကြားအပ်ပါတယ်။

- ဒါ့အပြင် ဒီအစည်းဝေးပွဲကနေစပြီးတော့ လာမယ့် (၆)ပတ်အတွင်းမှာ ဒီဟာနဲ့ပတ်သက်ပြီးတော့ activity လုပ်မှာ၊ ဆိုလိုတာက (၆)ပတ်နဲ့မရပါဘူး၊ ဒီ(၆)ပတ်ကပြီးရင် ကောက်ရိုးမီးလို ပြီးသွားမယ်။ အဲဒီတော့ (၁)နှစ်ပတ်လုံး၊ နေ့စဉ်လုပ်ရမယ်ပြောတာ မဟုတ်ပါဘူး၊ အပတ်စဉ်တော့ ပြောရမယ်။ (၁)လတစ်ခါလောက်ဖြစ်ဖြစ် သက်ဆိုင်ရာပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးမှာ ဘယ်လိုလုပ်မလဲ၊ မြို့နယ်မှာ ဘယ်လိုလုပ်မလဲ၊ မြို့နယ်မှာလုပ်မယ်ဆိုရင် မီဒီယာကနေ ဘယ်သူနဲ့ ပေါင်းရမလဲဆိုတော့ (CBO) community based organization တွေရှိတယ်၊ သူတို့နဲ့ပေါင်းရမယ်။ အကြီးကြီးမဟုတ်ဘူး အသေးလေး၊ ရပ်ကွက်တွင်း ဆွေးနွေးပွဲတွေ လုပ်ပေးရမယ်၊ ဒါမှသာလျှင် လူတွေကသိမှာဖြစ်ပါတယ်။
- ဒီနေရာမှာမီဒီယာလည်းရှိတဲ့အတွက် တစ်ချက်တော့ ကျွန်တော်ကိုပြောခွင့်ပေးပါ။ ကျွန်တော်တို့က အခုဘာလုပ်နေလဲဆိုတော့ healthy Myanmar ဖြစ်ဖို့အတွက်ကို ဒီလအကုန်မှာ exercise is medicine ဆိုတဲ့ workshop ကို အကြီးအကျယ်လုပ်ပါမယ်၊ exercise လုပ်ခြင်းသည် ဆေးတစ်မျိုးဖြစ်တယ်၊ exercise ဘယ်လိုလုပ်အောင်၊ ဘယ်လိုလုပ်မယ်ဆိုတာ workshop အကြီးအကျယ်လုပ်မယ်။ တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်မှာရှိတဲ့ အစိုးရအဖွဲ့တွေခေါ်မယ်၊ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်ကြီးများနဲ့ ပေါင်းလုပ်မှာဖြစ်ပါတယ်။
- အဲဒါပြီးရင် နိုဝင်ဘာလဆန်းမှာ “National seminar on promoting sport and physical education in Myanmar” အဲဒါလုပ်မယ်၊ လုပ်ပြီးတော့ ကျွန်တော် strategy အကုန်ဆွဲတော့မယ်။ ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံ ပြည်သူများကျန်းမာအောင် Healthy in Myanmar ဆိုတဲ့ဆောင်ပုဒ်ကို ကျွန်တော်တို့လုပ်တော့မယ်။ အဲဒါကို ကျွန်တော်လုပ်ဖို့အတွက် မီဒီယာကို ဒီနေရာမှာ ကြိုတင်ပြီး ပြောကြားအပ်ပါတယ်၊ ဒါကျွန်တော်တို့အတွက် အရေးကြီးပါတယ်။
- နိဂုံးချုပ်အနေနဲ့ကတော့ ကျွန်တော်ပြောကြားလိုတာက သဝဏ်လွှာကို ကိုယ်တိုင်လာပြီး ဖတ်ပေးတဲ့ ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီးဌာန၊ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး ဆရာဦးဖေမြင့်နဲ့ ကျွန်တော်တို့ကို အမြဲပိုးကူညီပေးနေတဲ့ ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီးဌာနမှ ဝန်ထမ်းများအားလုံးကို ကျေးဇူးတင်ပါတယ်။

- ဒါ့အပြင် သတင်းမီဒီယာများ ကြွရောက်လာတာကိုလည်း ကျေးဇူးတင်ပါတယ်။ အထူးသဖြင့် ယခုအခမ်းအနားကို ဖြစ်မြောက်အောင်ကူညီပေးတဲ့ ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးဖောင်ဒေးရှင်းက ဥက္ကဋ္ဌနှင့် အဖွဲ့ဝင်၊ အတွင်းရေးမှူးအားလုံးကိုလည်း ကျေးဇူးတင်ပါတယ်။ ကျွန်တော်ရဲ့ဝန်ကြီး ဌာန လုပ်ဖော်ကိုင်ဘက်အားလုံးကိုလည်း အထူးကျေးဇူးတင်ကြောင်း ပြောကြားရင်း နိဂုံးချုပ် ပါတယ်။

အခမ်းအနားတက်ရောက်သူများစာရင်း -

- ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီးဌာန၊ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး
- ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်၊ ပြည်သူ့လွှတ်တော်နှင့် အမျိုးသားလွှတ်တော်မှ ကိုယ်စားလှယ်များ
- နေပြည်တော်ကောင်စီဝင်
- ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာန၊ အမြဲတမ်းအတွင်းဝန်
- ဦးစီးဌာနများမှ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်များ၊ ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်များ
- ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးဖောင်ဒေးရှင်းမှ တာဝန်ရှိသူများ
- မြန်မာနိုင်ငံကြက်ခြေနီအသင်းမှ တာဝန်ရှိသူများ
- ပြည်တွင်း/ပြည်ပသတင်းမီဒီယာများ

(ဤမိန့်ခွန်းသည် ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး၏ လက်ရေးမူမှ ပြန်လည်ရိုက်နှိပ်ထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။)